

Avskrift i Västerås domkyrkas helgakorsprebendas kopiebok, cod. A 13, fol. 8 r, Sv. Riksark.; överskrift: "Firma-
ria Jngemundi in Thorppe super x solidis terre jn Bæppy parochie Lwndhby."

Då Magnus Erikssons landslag (Jordabalken, flock 22; om fastebrev flock 20) föreskriver, att häradshövdingens brev skall skrivas på svenska (jfr J. Liedgren i *Archivistica et Mediævistica* E. Nygren oblata, 1956, s. 265 och 267), och då landslagen tillämpades i Västmanland redan 1352 13/6 (DS 4823; jfr Å. Holmbäck—E. Wessén, *Magnus Erikssons landslag*, 1962, s. LVII), är det anmärkningsvärt (men ingalunda unikt), att en häradshövding ännu 1373 utställer ett kombinerat köpe- och fastebrev som detta, skrivet på latin. Samme häradshövdingens brev 1371 18/11 (DS X 111) och 1371 25/11 (DS X 113) äro dock båda på svenska. — Om bristande tillämpning annorstädes vid denna tid av landslagens bestämmelser om fastebrev jfr t. ex. brev 1373 10/2 (DS X 221).

Jfr räfstetingsdombrev 1399 16/10 (tr. Styffe, *Bidrag till Skandinaviens Historia*, II, 1864, s. 91): "... thessa skatta iordher . . . som wi vnder skat dömpdom i gen ok thessom til . . . Marghitte i Skædhistom x örtugland i Bæppy · aff Olaf Dyækns arfuom . . .".

Omnibus presens scriptum cernentibus Jngemundus jn Torppe proloqutor in Thwem-
hundharom Vestanaross salutem in Domino^a[.] Tenorepresencium singulis^b pateat euidenter
Jacobum i[n]^c Bæppy in placito apud ecclesiam Dingethunam anno Domini^d M ccc lxxtercio
fferia^e secunda proxima post Luce euangeliste^f decem solidos terre in Bæppy parochie Lundhby
sitos nobili viro latoripresencium Olauo Dyækn cum domibus et omnibus eo[run]dem^g adia-
cenciis prope uel remote positis rite uel^h legaliter secundum leges patrie titulo vendicionis pro
trigintaquatuor mark[is]ⁱ absque omni re[u]o[c]acione^k heredum et propinquorum suorum^l
perpetue sibi et suis heredibus possidendos dimisisse[,] aductis firmariis dictis fastæ videlicet^m
primo Benedictus Stokker[,] Ingeualdus Dyækn[,] Joan Lagman[,] Katilbyørn et Andreas
de Kumblumⁿ[,] Petrus de Walby[,] Laurencius ibidem[,] Joan de Næsby[,] Ioan Styre-
man[,] Kællær de Husesthum[,] Jngemundus in Skædby et Petrus de Vendhill[.] Jn cuius rei
testimonium sigillum meum presentibus est appensum[.] Datum anno die et loco prenotatis

^aHärefter tillfogas vanligen ett ord som sempiternam. ^bMan skulle snarast ha väntat vniuersis et singulis.
^ci ms. ^dHärefter överstruket M cccc ms. ^eÖver raden och här insignerat ms. ^fSnarast skrivet euangeliste ms.
^geodem följt av överstruket adjacentibus ms. ^hVanligen, och här kanske felskrivet (jfr prope uel remote) för,
et. ⁱmark ms. ^krenouacione ms. ^lOrdet följs av felskrivet perpetue, över vilket på nytt skrivits suorum, ms.
^mEfter detta ord, likbetydande med qui sunt, följer apposition i nominativ i stället för i efter firmariis rättad
ablativ. ⁿFöre detta ord överstruket Tumlum ms (orig. kan således ha haft cum-).

X 266.

1373 oktober 25.

Söderköping.

Jon Nilsson kungör, att Ingeld Knula på tinget till honom upplåtit 1 attung i Navestad (i Mogata socken) för de 60 mark pgr, vilka Jon i närvaro av Gunnar Käresson, Vaste i Grimstad (i Drothems socken) och många andra gode män åtagit sig att betala biskop Nils (Markusson) för Ingeld, då denne var fången på Munkeboda hus (senare Norsholm).

Vidare förklarar sig Jon (i sin egenskap av häradshövding i Hammarkinds härad) på tinget ha mottagit 1 attung i samma by (Navestad) av Ingelds broder Nils för att denne stulit en bistöck, för att han tillvällat sig 1 "öres skipan" i Tomta (i Drothems socken) och givit målsäganden Peter i "Östrabo" hemliga böter därför och för att han bl. a. ej pålyst fyndet av en yxa. För nämnda (rätts)sak hade Nils och hans moder (tidigare) i närvaro av Vaste i Grimstad, Amund i Åby (trol. i V. Husby socken), Folke Botesson och flera gode män avstått denna jord till Jon.

Tolv fastar uppräknas, och som sigillanter nämnas kyrkoherdarna Knut i Mogata, Peter i Å, båda närvarande (på tinget), Hemming i Skönberga och Toste i Drothem.

Orig. på perg. (21,9 × 10,7, uppveck 0,7 cm; 17 rader, varav den sista delvis under uppvecket), Linköpings Stifts- och Landsbibliotek (Borkhult-saml.). — Urkunden företer daniserande drag i ortografien, t. ex. "lawleghæ" och "sagher".

Brevet har karaktär av en relation av utfärdaren-häradshövdingen, bestyrkt av sockenprästernas sigill och av åberopade vittnen och fastar. Häradshövdingen kunde ju inte utställa ett fastebrev för sig själv.

Om Jon Nilsson, Östen Masur och om ordet "skipan" jfr DS X 66 (1371 8/7). — Om Nils' olika tjuvnadsbrott jfr Magnus Erikssons Landslag, Tjuvabalken, flockarna 4, 11, 31 och 39, och Byggingabalken, flock 29:4 (om stöld av bistock).

Thet scal allom viterlikth wara ath jak ^a-ioan niclisson ^{-a} fik aff jngelder knwlæ en atingh j nawastadhūm fore siex tiæ mark pæningæ hwilkæ pæningæ jak lowathe bisscop niclis fore hanom tha han fangin war a^b munkkabodhæ^c husæ[,] ther vaar øuar¹ gunnar karason ok vaste j grimstadum ok mangha andre gothe mæn[,] ok the jord looth han mik a thingæ Meth fastom ok follom scælom ok a thingæ lawleghæ^a vp buthin[.] framlæthes fik jak een atingh j them samma bynom af hans brøther niclisse fore en bistok han staa ok ens øra skipan han meth veldhæ hafdhæ j thomtum ok hemlika bøtthe vither molsæygen^d pæter j østrabo ok andre sma sagher som var en øxsæ han hitthe ok eke livsthæ[;] for these for nempdæ sak han mik these jord for satthe meth villiæ ok birothnæ modhe bathe han ok hans modher[,] ther war vither vaste j grimstadhum ok amunder j aby ok folka bothesson ok flera gothe mæn[,] hwilka jord han mik vp loth a thingæ meth fastom ok follom scælom ok lawleghæ vp buthnæ[.] these vora fasta^e a these jordhæ køp[:] forst ødsten mazur[,] aruidhur ysaksson[,] jon thorasson[,] thore j hakonastadhūm[,] Runsten j sandum[,] jngoluer slumper³[,] folka bodesson[,] pæter cristinasson [,] jon skipswen[,] gudmunder j hellom[,] hakon j stiælom[,] jnge j frøberghum[.] til vithnæs byrdh fore thetthe breff bethæs jak godha manna^f jnsigghlæ først herra knuts^g j mogata ok herra pæters j aa som ther vither vaar ok herra hemminger af skinberghum ok herra toste ath sancte drotens[.] datum sudhercopie Anno domini M^o ccc^o septuagesimo tercio feria tercia ante festum symonis et jude

På baksidan: oppo nawastadha

Av de fyra sigillen återstå nu endast större eller mindre fragment av sigillremsorna.

^a-^aÖver raden och här insignerat ms. ^bÄndrat från t (jfr följande ther) ms. ^cÄndrat från munkkas ms.

^dSic ms; ordet malsæghe = mals æghande ej belagt i Söderwalls Ordbok öfver svenska medeltids-språket med Supplement, men jfr brefföre = brefförare bl. a. i brev 1373 4/1 (DS X 213). ^eFörsta bokstaven a otydlig och följd av expungerad stapel ms. ^fNasalstrecket placerat över bokstaven m ms. ^gÄndrat från knus ms.

¹Denna stavning för ivir (adv.) ej belagd hos Söderwall. ²Denna stavning (danism) för laghlika ej belagd hos Söderwall. ³Detta binamn ej belagt som substantiv hos Söderwall.

X 267.

1373 november 5.

Riddaren Erik Karlsson, "landsherre" (hövitsman) över Östergötland, kungör, att han tilldömt hederlig man Jöns Magnusson det gods i Össjö (i S. Ljunga socken), som denne köpt av hustru Ramfrid Petersdotter, eftersom Jöns inför konungsnämnd bevisat laga fång av sagda gods.

Erik Karlsson har sigillerat brevet.

Orig. på perg. (17,4 × 6,3 cm; 6 rader), Sv. Riksark. (Abraham Brahes donation år 1704, = RPB 1068). — Jfr L. Sjödin, Cecilia Stenbocks arkiv på Haga (MRA 1943), s. 57, och I. Friedlaender, Peringskölds Diplomatarium (1971), s. 292 f.

Jfr Ramfrid Petersdotters brev 1372 15/2 (DS X 141), vid vilket bl. a. föreliggande dokument varit fäst.